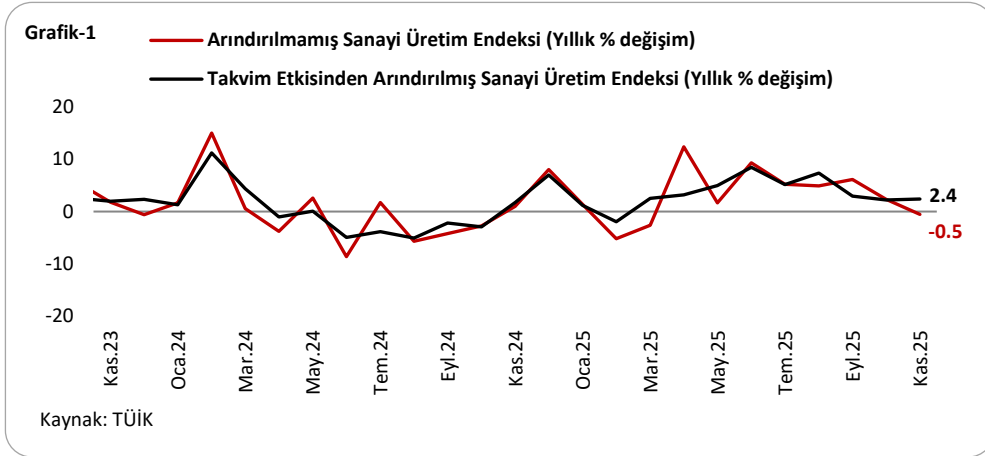

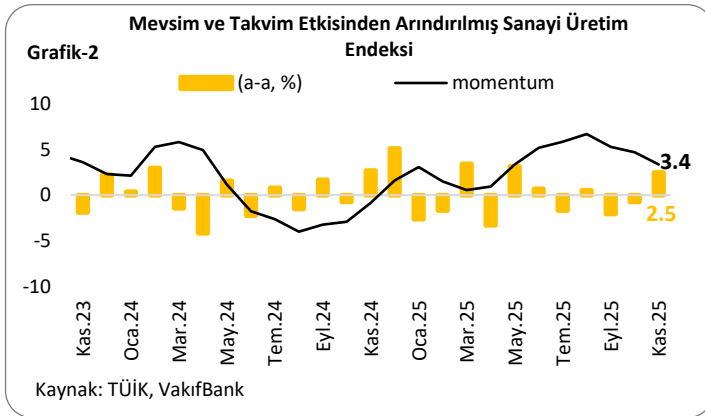
Sanayi üretim endeksi Kasım ayında yıllık %2.4 ve aylık %2.5 arttı.

Sanayi üretim endeksi, Kasım ayında arındırılmamış¹ verilerle yıllık %0.5 azaldı. Takvim etkisinden arındırılmış verilerle yıllık artış %2.4 oldu. (Grafik-1). Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksi ise Kasım ayında bir önceki aya göre %2.5 arttı. (Grafik-2).

Arındırılmamış verilerle sanayi üretim endeksi Kasım ayında yıllık %0.5 azaldı. Sanayi üretim endeksinin öncül göstergelerinden beyaz eşya üretiminin Kasım ayında yıllık %11.2 azalmasının yanı sıra kapasite kullanım oranındaki 1.7 puan azalış söz konusu azalışta öne çıkan faktörler oldu. Ayrıca satın alma yöneticileri imalat endeksinin (imalat PMI) 48 ile 50 kritik değerinin altında kalması ve bir önceki yılın aynı ayına göre 0.3 puan azalışı Kasım ayında sanayi üretim endeksindeki artışı sınırlayan unsurlar oldu.

Takvim etkisinden arındırılmış verilerle sanayi üretim endeksi Kasım ayında yıllık %2.4 arttı. Sektörlere göre değerlendirildiğinde, söz konusu artışta Kasım ayında imalat sanayi sektöründeki artışın etkili olduğu görülüyor. Özellikle imalat sanayi alt kalemlerinden bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatında yaşanan yıllık %50.1 artış sanayi üretiminin yıllık artışına 1.0 puan artış yönlü katkıda bulundu. Buna karşın, giyim imalatında yaşanan yıllık azalışın %25.3 seviyesinde gerçekleşmesi sanayi üretimindeki yukarı yönlü hareketi sınırladı. Ana sanayi gruplarına göre değerlendirildiğinde, Kasım ayında sermaye malı imalatındaki yıllık %10.9 artış sanayi üretim endeksindeki artışta belirleyici oldu. Buna karşın tüketim mallarında önceki aylardakine benzer eğilimin devam ettiği görüldü. Kasım ayında dayanıksız tüketim malı imalatındaki yıllık %6.4 azalış ve dayanıklı tüketim malı imalatındaki yıllık %3.2 azalış sanayi üretim endeksindeki artışı sınırladı. Bu durum sanayi üretim endeksinde iç talebin katkısındaki azalışın Kasım ayında da devam ettiğini göstermesi açısından önemli görünüyor. Teknolojiye göre değerlendirme yapıldığında, Kasım ayında yüksek teknoloji ürün üretiminin yıllık %30.9 artışı sanayi üretim endeksindeki artışı destekledi.

Yakın dönemli gidişatı göstermesi açısından önemli bir gösterge olan mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksi, Kasım ayında bir önceki aya göre %2.5 arttı (Grafik-2). İmalat PMI'nın Ekim'deki 46.5 seviyesinden Kasım'da 48 seviyesine yükselmesi aylık artışta etkili olurken, yüksek teknoloji ürün üretimindeki aylık artışın %10.5 seviyesinde gerçekleşmesi sanayi üretim endeksinin aylık olarak destekledi. İmalat sanayi alt kalemlerinden diğer ulaşım araçlarının aylık %23.4 artması sanayi üretiminin aylık artışına 0.9 puan artış yönlü katkıda bulunurken, bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatında yaşanan aylık %15.7 artış ise sanayi üretiminin aylık artışına 0.3 puan artış yönlü katkıda bulundu. Sanayi üretim endeksinin önümüzdeki döneme ilişkin seyrini göstermesi açısından önemli bir gösterge olduğunu düşündüğümüz ve sanayi

üretiminin aylık değişiminin üç aylık hareketli ortalamasının yıllıklandırılmasıyla elde edilen sanayi üretim endeksinin momentumu, Ekim ayındaki 4.7 seviyesinden Kasım ayında 3.4 seviyesine geriledi. Geçtiğimiz ayki raporumuzda ifade ettiğimiz gibi momentumun ortalamasına dönme eğiliminin devam etmesinin de etkisiyle sanayi üretimindeki aylık artışın sınırlandığını söyleyebiliriz. Önümüzdeki dönem bu eğilimin devam etmesi aylık artışı sınırlamaya devam edebilir.

¹ Arındırılmamış sanayi üretim endeksi ile takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksi arasındaki fark çalışılan gün sayısının haftasonu tatili, resmi tatil, bayram tatili gibi süreyi etkileyen nedenlerin değişmesinden kaynaklanıyor. Arındırılmamış ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksi "yıllık" olarak açıklanıyor.

Sonuç olarak, sanayi üretim endeksi Kasım ayında arındırılmamış verilerle yıllık bazda %0.5 azaldı. Arındırılmış verilerle yıllık artış %2.4 ve aylık artış ise %2.5 oldu. Sanayi üretim endeksi Kasım ayında Ekim ayındakine çok benzer bir görünüm çizdi. Ekim ayında olduğu gibi, Kasım ayında da yüksek teknoloji ürün imalatındaki ve sermaye malı imalatındaki yıllık artışın sanayi üretiminin yıllık artışında belirleyici olduğu görüldü. Özellikle imalat sanayi alt kalemlerinden bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatında yaşanan yıllık ve aylık artış Kasım ayında sanayi üretim endeksindeki artışta öne çıkan alt sektör oldu. Buna karşın, hem dayanıklı hem de dayanıksız tüketim malı imalatında yaşanan yıllık azalış ile ortaya çıkan iç talepteki azalma sanayi üretim endeksinin yıllık artışını sınırladı.

Sanayi üretim endeksinin Aralık ayına ilişkin öncül göstergeleri yıllık sanayi üretimi için karışık görünüme işaret ediyor. Kasım ayında kapasite kullanım oranı ve imalat PMI verileri azalışa işaret ederken, reel kesim güven endeksi ve tüketici güven endeksi verileri artışa işaret ediyor. Aylık olarak ise, öncül göstergelerden kapasite kullanım oranı ve reel kesim güven endeksi verileri Aralık ayında Kasım ayına kıyasla yatay kalırken, imalat PMI verisi hafif arttı. Söz konusu karışık görünüm Aralık ayında sanayi üretim endeksindeki artışı sınırlayabilir.

Bu rapor Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan sağlanan bilgiler kullanılarak hazırlanmıştır. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. bu bilgi ve verilerin doğruluğu hakkında herhangi bir garanti vermemekte ve bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan dolayı sorumluluk kabul etmemektedir. Bu rapor sadece bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hiçbir konuda yatırım önerisi olarak yorumlanmamalıdır. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. bu raporda yer alan bilgilerde daha önceden bilgilendirme yapmaksızın kısmen veya tamamen değişiklik yapma hakkına sahiptir.